

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Теодора Маринова Георгиева, Международно висше бизнес училище, професионално направление: 3.8. Администрация и управление (Стратегическо управление на науката, технологиите и иновациите)

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Администрация и управление (Бизнес администрация) към Международно висше бизнес училище.

Автор на дисертационния труд: Георги Иванов Станев, докторант в самостоятелна форма на обучение.

Тема на дисертационния труд: “Контрол на системата за обществени поръчки”.

Основание за представяне на становището: Заповед №88 от 21.05.2020 г. на Ректора на МВБУ, и Протокол №1 от заседание на Научното жури.

I. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е разработен в обем от 278 стандартни страници. Структуриран е както следва: увод (6 страници), основен текст, систематизират в четири глави (239 страници), заключение (2 страници), използвана литература и 9 приложения (12 страници). В структурно отношение дисертационният труд е логически издържан като е постигната добра балансираност между отделните части. Съдържанието на дисертационния труд е илюстрирано посредством 6 таблици и 26 фигури. Библиографската справка съдържа 31 източника на български език, 6 на английски език, 8 на руски език и над 90 нормативни документи и интернет източници.

Дисертационният труд, заедно с автореферата и представените научни публикации по темата на същия (общо 5 на брой), **представяват завършен продукт на самостоятелно научно изследване.**

Дисертационният труд е посветен на актуален и важен икономически и управленски въпрос. **Актуалността на темата** на дисертационния труд произтича от следното:

- На първо място, европейската политика за разпределение на европейско структурно финансиране към националните икономики през предстоящия програмен период 2021-2027 все повече се променя. Поради завишения интерес на бизнеса и публичните институции към различни финансови инструменти, грантовите схеми престават да действат като единствен инструмент за финансова подкрепа. Все по-широко приложение ще намират така нареченият финансов инженеринг и публично-частните партньорства (spin-off, spin-out, spin-in,

договори за наем, договори за ползване, концесии, договори за съвместна дейност и др.), в това число обществените поръчки, като едни от най-бързите начини за достигане на научните разработки до пазара. Нещо повече, засилва се ролята на пред-търговските обществени поръчки, които дават приоритет на високата степен на иновативност при изпълнението на публични проекти от бизнеса с публично финансиране. По този начин се осигурява ускорено внедряване на най-съвременните технологични решения в полза на обществото като цяло и реализацията на социална добавена стойност.

- Второ, в момента на национално равнище тече подготовката на програмната и стратегическата рамка за следващия програмен период 2021-2027 година. Преди стартирането на всеки програмен период, страните членки следва да изпълнят и така наречените **Хоризонтални отключващи условия**. За България тези условия включват: прилагане на правилата за държавни помощи, ефективно прилагане и изпълнение на Хартата на основните права на ЕС, въвеждане и прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, **но на първо място като хоризонтално отключващо условие е поставена ефективността на пазара на обществените поръчки.**

- Трето, в България функционирането на системата за обществени поръчки все още се сблъсква с редица предизвикателства. Въпреки, че източникът на голяма част от тези предизвикателства е извън системата на обществените поръчки, това не намалява тяхната сериозност. Последните изменения на Закона за обществените поръчки в тази насока влезе в сила на 1 януари 2020 г. На някои от съществуващите проблеми обръща внимание и докторантът.

В дисертационния труд сполучливо е разграничен предметът от обекта на изследването. Като **обект** на изследването е изведено обществените поръчки в публичния сектор, а като **предмет** – анализ на „Системата за контрол на обществените поръчки, изградена от институциите, осъществяващи контрол на публични средства“.

Ясно е дефинирана **целта** на дисертацията: „да се анализира действащата система за контрол на обществените поръчки, като се изведат насоки и предложения за оптимизиране на процеса по осъществяване на контрол и осигуряване на ефективно, ефикасно и икономично разходване на публични средства при провеждане на обществени поръчки“, която се постига посредством решаването на шест изследователски задачи.

Изследването в дисертационния труд е насочено към валидирането на **изследователската хипотеза**, че съществува възможност за усъвършенстване и развитие на контрола, осъществяван от правоимащите институции при организирането и провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки и сключените договори.

Използваната система от методи и подходи позволява да се проведе задълбочено научно изследване по темата и да се аргументират основните тези на дисертационния труд.

II. Оценка на съдържанието на дисертационния труд

В **първа глава** на дисертационния труд задълбочено и изчерпателно е изследвана нормативната рамка за осъществяване на процедури по обществени поръчки, както и на контрола върху тяхната ефективност и ефикасност. Анализът включва промените в действащото законодателство през последните години, свързани с промени в условията за уреждане на възникващите отношения в тази връзка като отражение на промените в бизнес средата.

Допълнителни акценти в тази посока са направени във **втора глава**, като се навлиза в по-голяма дълбочина по отношение същността на контролните функции, техните видове, ангажиментите на различните институции в страната, които са включени в Системата за контрол на обществените поръчки, както и видовете нарушения, по отношение на които последните осъществяват дейността си.

Трета глава е посветена на анализа и оценката на системата за контрол на обществените поръчки, като акцентът пада върху дейността на Сметната палата. Представени са основните аспекти от взаимодействието на отделните институции. Изключително полезен за целите на дисертационното изследване е анализът на достъпа до информация по приложението на контролни функции в областта на обществените поръчки, което е една от посоките, в които може да се търси решение на проблемите в този сектор. С особена вещина са поднесени и направените изводи от дейността на Сметната палата. За целта е проведено емпирично изследване сред служители на институцията.

Конкретни предложения в тази посока са направени в **четвърта глава**. Предложена е единна методология за осъществяване на контрол върху обществените поръчки и изпълнението на сключените договори. Разработени са конкретни индекси за качество на изпълнението и контрола на обществени поръчки, което само по себе си е изключително сложна задача от методологическо естество.

Заключение. Докторантът проявява способност за ясно открояване на вижданията си по разглежданите проблеми и за тяхната аргументирана научна защита. Сполучливо са направени теоретични обобщения, предложени са методически решения и са обосновани практически предложения на изследваните проблеми.

III. Научни приноси и постижения

Представеният от Георги Иванов Станев дисертационен труд притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Могат да се открият следните основни приноси на дисертационния труд:

1. Идентифицирани са и са систематизирани основните проблеми по етапи на изпълнение на обществените поръчки и при осъществяване на контролни функции по отношение на тяхната ефикасност, ефективност, прозрачност и прочие.

2) Изработена е единна методология за контрол на обществените поръчки чрез използване на унифицирани електронни таблици и чек-листове, чието тестване е извършено в процеса на работа.

3) На основата на задълбочен и изчерпателен анализ на теоретичните постановки по въпроса и като резултат от изследваните практически казуси, е предложено въвеждането на индекс на качеството на изпълнение на обществените поръчки и индекс на контрола на обществените поръчки.

IV. Публикации и участие в научни форуми

Докторантът Георги Иванов Станев е представил пет научни публикации, пряко свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд, в това число: един доклад, представен в рамките на младежки научен форум, и четири доклада, представени на международни научни конференции, всички от които в България и на български език.

Представените от докторанта научни публикации отговарят на необходимия брой публикации. Те са достатъчни по обем и са в пряка връзка с темата на дисертационния труд, като отразяват основни моменти от него. Научните публикации отговарят на количествените и качествените изисквания за публикации при защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

V. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 50 страници. Той кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид обхвата, съдържанието и резултатите от научното изследване.

VI. Критични бележки и препоръки

Бих искала да направя следните препоръки:

1) В бъдещата изследователска дейност на докторанта ще бъде полезно да се направи преглед на практиката за законодателно уреждане и приложение на процедурите за изпълнение и контрол на обществени поръчки в други европейски държави. Това ще позволи да се прецени в каква степен съществуващите в България регулации отразяват съвременните публични отношения в тази сфера, както и да се извлекат добри практики с възможност за приложение и при нас.

2) В рамките на бъдещи публикации, като изхожда от експертния си опит, докторантът може да представи визията си за това какво предстои, какви нововъведения могат да се очакват в областта на обществените поръчки, как този процес отразява новостите в европейските политики и директиви, и как това ще се отрази на отделните групи заинтересовани страни (визирам не само публичните институции, но и бизнеса, и обществото като цяло), включително може ли да се очаква в обозримо бъдеще регламентиране и реално приложение на т. нар. „пред-търговски“ обществени поръчки като инструмент за изпълнение на проекти от обществена полза и възможност за пълноценно използване на публично-частното партньорство.

Направените препоръки и поставените въпроси са в съответствие с общата положителна оценка на разработката като самостоятелно изследване с доказани научни и практико-приложни приноси.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Георги Иванов Станев отговаря на изискванията на действащия към момента Закон за развитие на академичния състав в Р България и на Правилника за неговото приложение. В хода на изследването са изпълнени поставените цели и задачи. На тази основа давам **положителна оценка** на дисертационния труд. Посоченото в становището ми дава основание **да предложи на уважаемите членове на Научното жури да присъдят ОНС „Доктор“** на Георги Иванов Станев в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Администрация и управление (Бизнес администрация) към Международно висше бизнес училище.

22 юни 2020 г.
София

Рецензент:
(проф. д-р Теодора Георгиева)